

УДК 351:394.46 (477.63) «19»

Є. І. Бородін

*Дніпропетровський регіональний інститут державного управління
Національної академії державного управління
при Президенті України*

ДІЯЛЬНІСТЬ ОРГАНІВ ВЛАДИ ЩОДО ВІДЗНАЧЕННЯ 80-РІЧЧЯ ДНІПРОПЕТРОВСЬКОЇ ОБЛАСТІ

Висвітлюється діяльність органів влади з відзначення 80-річчя Дніпропетровської області в контексті збереження історичної пам'яті. Розглянуто роль глави держави, заходи обласної державної адміністрації та обласної ради, форми та методи роботи, які було використано. Проведено порівняння з досвідом, набутим під час святкування 75-річчя області.

Ключові слова: регіональна влада, центральна влада, Дніпропетровська область, історична пам'ять, регіональний ювілей, Дніпропетровщина в часи незалежності.

Отображается деятельность органов власти по празднованию 80-летия Днепропетровской области в контексте сохранения исторической памяти. Рассмотрены роль главы государства, мероприятия областной государственной администрации и областного совета, использованные формы и методы работы. Проведено сравнение с опытом, приобретенным во время празднования 75-летия области.

Ключевые слова: региональная власть, центральная власть, Днепропетровская область, историческая память, региональный юбилей, Днепропетровщина в годы независимости.

The article describes the authorities' activities in 80th anniversary of Dnipropetrovs'k region in the context of historical memory preservation. The role of the head of the country, measures of the oblast state administration and oblast council, forms and methods of work, which were used, are considered. The comparison analysis with the experience, gained during the celebration of the 75th anniversary of the region, is made.

Key words: regional power, central power, Dnipropetrovs'k oblast, historical memory, regional anniversary, Dnipropetrovs'k oblast in the independent time.

Після проголошення незалежності України відбулися зміни в осмисленні змісту офіційної історичної пам'яті, оскільки «заборо-

нені» в СРСР події та постаті українського минулого стали важливими факторами державного й суспільного життя сьогодення. При цьому події радянської доби залишилися в офіційних календарях сучасної України, хоча від ушанування деяких із них органи влади та громадськість вже відмовилася.

До подій радянського періоду, які останніми десятиріччями стали приводом для офіційного відзначення, належать «круглі річниці» та ювілеї з дня створення таких адміністративно-територіальних одиниць України, як області, які без змін успадковані від Радянського Союзу.

Актуальність дослідження питання щодо підготовки та проведення урочистостей з приводу ювілейних дат історії областей України має як суто наукову, так і прикладну складові. Відзначенням певних річниць із дня створення адміністративно-територіальних одиниць регіонального рівня їхні організатори, з одного боку, привертають увагу громадськості до подій минулого, а з іншого боку, їх діяльність уже сама стає не тільки прикладом збереження історичної пам'яті, але ще й історичною подією, яка набуває історичного значення. Досвід організації ювілейних подій має практичну цінність і є корисним для органів публічної влади та інститутів громадянського суспільства наступних періодів з огляду на продовження зазначеної діяльності.

Метою статті є висвітлення діяльності органів влади центрального та регіонального рівнів щодо відзначення 80-річчя зі створення Дніпропетровської області в контексті збереження історичної пам'яті.

Стосовно історіографії проблеми необхідно визнати цілком природним той факт, що дослідження в цьому напрямі ще знаходиться на початковому етапі, а запропонована нами праця належить до перших подібних наукових розвідок. Додамо, що досвід відзначення 75-річчя Дніпропетровської області вже було висвітлено в нашій публікації [1].

Аналізуючи історію підготовки заходів із відзначення ювілеїв області, можна констатувати той факт, що тільки в умовах незалежної української державності зазначені події набули подібного значення, оскільки за радянської доби основна увага приділялася черговому десятиріччю створення СРСР або певної союзної республіки.

Відзначення ювілейних річниць створення областей сучасної України стало свідченням розвитку двох тенденцій. По-перше, по-

дібна практика стала проявом офіційного визнання спадкоємності сучасної Української держави, її генетичного зв'язку з УРСР як попереднім етапом українського державотворення. По-друге, святкування ювілеїв українських областей їх організатори, так би мовити, повністю вписали в сучасні державотворчі процеси, нинішнє суспільно-політичне життя, зробивши переакцентування головної уваги з дня створення області та її історії на день сьогоднішній. Зрозуміло, що події історичного минулого знайшли своє місце у святкових заходах, але вони стали, скоріше, фоном для презентації сучасними регіональними владами своїх поглядів на минуле, сучасне та майбутнє областей. При цьому важливою обставиною є те, що між святкуванням історичних дат відбувалася докорінна зміна як політичної ситуації, так й основних виконавців з числа керівників виконавчої влади на регіональному та загальноукраїнському рівнях.

Умови відзначення 80-річчя Дніпропетровської області відрізнялися від попереднього 75-річного ювілею регіонального адміністративно-територіального утворення щонайменше двома обставинами. По-перше, було відсутнє загальне історико-меморіальне забарвлення 2007 р., пов'язане з широкомасштабним відзначенням за ініціативи тодішнього керівництва держави 75-ї річниці Голодомору в Україні. По-друге, у 2012 р. розклад політичних сил на регіональному та державному рівнях суттєво відрізнявся від ситуації п'ятирічної давнини, коли керівництво обласної державної адміністрації та обласної ради Дніпропетровщини уособлювало різні владно-політичні табори та існувала потреба в пошуку компромісів і балансу сил. Після 2010 р. в Дніпропетровській області голова обласної державної адміністрації О. Ю. Вілкул та голова обласної ради Є. Г. Удод були не тільки однопартійцями, але й відповідно керівником та заступником керівника обласної організації Партії регіонів. До речі, 2012 рік став роком парламентських виборів в Україні.

Необхідно зазначити, що основні складові святкування ювілею області вже було відпрацьовано в Дніпропетровській області у 2007 р. під час святкування її 75-річчя. Вони включали таке: створення плану заходів; урочистості за участі Президента України; нагородження представників області; видання ювілейної літератури; створення ювілейних теле-, радіопрограм, вихід публікацій у друкованих засобах масової інформації; створення експозицій в архівах, музеях, бібліотеках; лекційна робота тощо. Проте обласною

владою у 2012 р. було запроваджено суттєво розвинену низку напрямів діяльності (щодо проголошення року 80-річчя, нагородної, інформаційної та іншої роботи). До того ж під час святкування 80-річчя Дніпропетровської області (до речі, як і в попередні роки) серед історичних подій та постатей, які опинилися в центрі уваги, був ряд таких, що виходили за хронологічні межі історичного періоду з 1932 по 2012 р.

Ініціаторами відзначення ювілейної дати традиційно стало керівництво області: голова Дніпропетровської обласної державної адміністрації О. Ю. Вілкул та голова Дніпропетровської обласної ради Є. Г. Удод. Спільним розпорядженням голови облдержадміністрації та голови обласної ради від 1 липня 2011 р. було затверджено організаційний комітет із підготовки до відзначення 80-річчя створення Дніпропетровської області, який очолили зазначені керівники. 27 грудня 2011 р. обласна рада ухвалила рішення про відзначення 2012 року роком 80-ї річниці заснування Дніпропетровської області.

Згідно з розпорядженням голови Дніпропетровської обласної державної адміністрації від 3 лютого 2012 р. «Про підготовку до відзначення у 2012 році 80-ї річниці створення Дніпропетровської області» було затверджено календарний план основних організаційних заходів із підготовки та відзначення 80-річчя створення Дніпропетровської області. Згідно із цим планом, який мав 173 пункти і складався з восьми розділів, у подальшому проводилася робота щодо відзначення ювілейної дати на теренах Придніпров'я. Цей план передбачав: урочисті заходи, відкриття нових об'єктів соціального та промислового значення, акції соціального напрямку, культурно-мистецькі, спортивні, громадські, освітні та інформаційні заходи [13].

Суттєвою інновацією у святкуванні 80-річчя області стало, зокрема, запровадження логотипу «Дніпропетровщина 80 років! Наш успіх – успіх України». До основи нової символіки розробниками логотипу було покладено такий зміст: «Дніпропетровщина – це космічна столиця України з розвинутою промисловістю, глибокими духовними традиціями, відкрита до співпраці заради кращого майбутнього, яка міцно і впевнено стоїть на обох берегах Дніпра – найвеличнішої ріки України та Східної Європи». Особливо зазначалося, що логотип регіону не буде використовуватися замість герба області, а сфера його застосування обмежена брендуванням інформаційної продукції про регіон [7]. І хоча ідея логотипу ювілею

виникла ще раніше, її реалізація у 2012 р. стала помітним явищем. Зазначимо, що у 2007 р. як логотип використовувався герб області в поєднанні з петриківським розписом та датою ювілею.

Ще одним важливим кроком стало заснування регіональною виконавчою владою відзнаки діяльності Дніпропетровської обласної державної адміністрації – пам'ятного знака «80 років Дніпропетровської області», яким протягом 2012 р. (з 1 лютого по 31 грудня) нагороджувалися керівники та працівники підприємств, установ та організації області, інші громадяни за особисті заслуги, значний внесок у розбудову Дніпропетровської області, зміцнення її авторитету, розвиток економіки, науки, освіти, культури, мистецтва, охорони здоров'я, за благодійну та громадську діяльність. Зазначимо, що під час святкування попереднього ювілею області було використано інший підхід, згідно з яким на колодці вже існуючої відзнаки заслуг голови Дніпропетровської обласної державної адміністрації «За розвиток регіону» було зроблено металеву накладку із цифрою 75.

Культурно-мистецькі заходи з відзначення ювілейної дати широко розгорнулися в містах та районах області. У школах області відбувся конкурс шкільних творів на тему «Якою я бачу Дніпропетровщину на її 100-річному ювілеї». «Те, яким регіон буде через 20 років, багато у чому залежить від тенденцій, які ми намітимо сьогодні, та від того, яким побачить його майбутнє покоління. До 80-річчя області ми вирішили провести конкурс, який дозволить хлопчикам та дівчаткам замислитися над тим, якою вони хочуть бачити Дніпропетровщину на її 100-річному ювілеї. Через їх мрії ми отримуємо можливість визначати для себе, що ще потрібно зробити сьогодні», – наголосив голова облдержадміністрації О. Вілкул [6].

До ювілею області в Дніпропетровському історичному музеї ім. Д. І. Яворницького було організовано виставки «Забуті та відроджені імена працівників сільського господарства Дніпропетровської області» та «Речі, повернені із забуття». Дніпропетровський художній музей підготував дві ювілейні виставки: «Історія Дніпропетровської області у творах мистецтва» та «Петриківський декоративний живопис. Майстри та учні». На першій виставці було представлено понад 150 творів образотворчого мистецтва регіону за весь період його історії – живопису, графіки, скульптури, що знаходяться у фондах художнього музею. Відвідувачі музею мали змогу ознайомитися з творами Петра Порубаєва, Миколи Погрібня-

ка, Володимира Горбаченка, Георгія Чернявського, Василя Філоненка, Івана Данильця, Володимира Ерліха, Андрія Потапенка та інших. На виставці Петриківського розпису було представлено понад 200 робіт майстрів всесвітньо відомого промислу – Тетяни Пати, Ярини Пилипенко, Надії Білокінь, Федіра Панка, Василя Соколенка – та їхніх учнів-послідовників – Андрія Пікуша, Володимира Глущенка, Ганни Самарської, Валентини Стативи, Тетяни Гарькавої та ін.

Із нагоди 80-ї річниці створення Дніпропетровської області та 210-річчя Катеринославської губернії у приміщенні Дніпропетровської облдержадміністрації працювала документальна виставка «Від вільного степу до незалежності», 80-річчя Дніпропетровської області / 1932–2012 рр.». Експонувалися 154 фотокопії унікальних та особливо цінних архівних документів і фотографій із фондів Державного архіву Дніпропетровської області. Вони охоплюють період з XVII століття до сьогодення й відображають події, які відбувалися на території сучасної Дніпропетровщини [2]. Привертає увагу те, що автори зазначеної експозиції суттєво розширили ювілейні рамки.

До знакових подій святкового плану заходів віднесемо й відкриття в День міста в Дніпропетровську (вересень 2012 р.) нової площі імені 80-річчя області, на якій розташувалося 8 стел із 42 бронзовими зображеннями, до яких увійшли 27 найважливіших історичних подій регіону, та 15 барельєфів із зображеннями видатних особистостей, що прославили край на всю Україну та світ. Місцем площі обрали межу, яка розділяє парк ім. Л. Глоби та початок проспекту Кірова в обласному центрі. Серед тих, чиї імена уславили на стелах, – Іван Сірко, Дмитро Яворницький, Олександр Поль, Михайло Янгель, Микола Родзянко, Іван Синельников, Андрій Фабр, Олександр Макаров, Олесь Гончар, Василь Маргелов, Олексій Семоволос, Дмитро Глінка, Володимир Щербицький, Леонід Брежнєв, Леонід Кучма [14]. І знов-таки даний підхід виходив за межі історії Дніпропетровської області.

Двадцять четвертого лютого у школах області було проведено єдиний відкритий обласний урок, присвячений Петриківському декоративному розпису: «Калина – символ України». Цей захід ознайомив школярів з історією та майстрами Петриківського декоративного розпису, який є всесвітньовідомим [9].

У рамках заходу щодо святкування ювілею області в Дніпропетровському обласному інституті післядипломної педагогічної освіти

ти відбулась обласна конференція на тему «Дніпропетровщина – багатонаціональна». На конференції був представлений весь багатонаціональний спектр Придніпров'я: росіяни, євреї, азербайджанці, поляки, білоруси, німці, корейці, грузини. Учасники заходу обговорювали питання розвитку молодіжної політики в контексті міжнародних відносин у регіоні, співпраці молодіжних організацій національно-культурних громад регіону з органами влади.

У краєзнавчих музеях, бібліотеках та закладах культури міст і районів області працювали тематичні виставки, присвячені ювілейній даті. Дніпропетровською обласною універсальною науковою бібліотекою імені Первочителів слов'янських Кирила і Мефодія було підготовлено виставку на тему «Придніпров'я – рідний край».

Із нагоди відзначення 80-річчя Дніпропетровщини видано книги «Євреї Дніпропетровщини: історія та сучасність», «Азербайджанці Дніпропетровщини: історія та сучасність», «Вірмени Дніпропетровщини: історія та сучасність». Ці видання побачили світ у рамках реалізації проекту серії книг «Національні культури Дніпропетровщини». На сторінках видань розповідається про історію та сучасність єврейської, азербайджанської та вірменської громад, про внесок представників цих національностей у розвиток Придніпров'я. У 2012 р. було видано фотоальбом «Герби Дніпропетровської області».

У рамках святкування річниці області за вже встановленою традицією попередніх років передбачався також комплекс заходів із боку керівників держави, у першу чергу Президента України. Це участь глави держави в урочистостях, що проходили на Дніпропетровщині, та виступ на головному святковому зібранні, нагородження представників області державними відзнаками, участь у погашенні поштового конверта тощо. Прем'єр-міністр України та Голова Верховної Ради України мали можливість надіслати власні привітання й від імені уряду та парламенту відзначити мешканців Дніпропетровщини відповідними нагородами. Президент України Віктор Федорович Янукович взяв участь в урочистостях із нагоди відзначення 80-річчя утворення Дніпропетровської області. Святкові заходи відбулися 24 лютого в приміщенні Дніпропетровського академічного театру опери та балету.

Президент України у своєму виступі зазначив: «За свою славетну історію Дніпропетровщина пройшла роки становлення, зміцнення, злету, важких воєнних випробувань, повоєнної відбудови, твердого поступу вперед, і вже у наші дні – розбудови незалежної

Української держави. Нині область – серед регіонів-лідерів модернізації. Тут успішно розвивається соціальна сфера, створюється сприятливий інвестиційний клімат, збільшується виробництво товарів, будуються інфраструктурні об'єкти та ремонтуються дороги. Здано в експлуатацію першу чергу об'їзної дороги, споруджуються медичні заклади. Кривий Ріг уже отримав сучасний перинатальний центр. У Дніпропетровську він наразі будується, і те, що заплановано, – буде гордістю не тільки місцевої, а й державної медицини. Я в цьому переконаний» [3].

Особливу увагу глава держави звернув саме на поточний стан справ: «Всі досягнення Дніпропетровської області за останні два роки – це тільки початок великого шляху з відродження та розквіту Придніпров'я та всієї України» [3].

Президент України висловив своє бачення тих негативних явищ, які заважають розвитку країни. На першому місці, за його словами, негативною є суспільна звичка та стереотип виживати поодинці, ставлячи власні інтереси попереду суспільних і державних. Другою причиною є той факт, що суспільство до останнього часу користувалося спадщиною, мало опікувалося створенням нової освіти та медицини. На третьому місці стоять корупція та бюрократизм, які, мов іржа, роз'їдають нашу державу. У виступі Президент зупинився і на реформах, які впроваджуються в Україні, та питаннях співробітництва держави з країнами ЄС та світовою спільнотою.

Із нагоди визначного свята В. Ф. Янукович вручив державні нагороди працівникам підприємств, установ та організацій Дніпропетровської області. Напередодні обласних урочистостей, 23 лютого 2012 р., глава держави підписав указ про нагородження 37 представників області. Так, дев'ять осіб отримали ордени та медалі (орден «За заслуги» II ступеня отримала одна особа, «За заслуги» III ступеня – три особи, орден княгині Ольги III ступеня – дві особи, орден Данила Галицького – одна особа, орден «За доблесну шахтарську працю» III ступеня – одна особа та медаль «За працю і звитягу» – одна особа). Двадцяти восьми представникам регіону присвоєно почесні звання заслужених працівників у різних галузях народного господарства, науки, освіти, культури, медицини, спорту, правоохоронних органів [12].

У рамках урочистих заходів із відзначення ювілею Придніпров'я В. Ф. Янукович погасив спеціальним календарним штемпелем поштовий конверт «80 років. Дніпропетровська область», випущений

на честь 80-річчя Дніпропетровщини «Укрпоштою». Того ж дня В. Ф. Янукович відкрив Льодову арену в Дніпропетровську. Цю хокейну базу було побудовано в рамках держпрограми «Хокей України» та Комплексної стратегії розвитку регіону. На базі ново-збудованої Льодової арени діятиме дитячо-юнацька спортивна школа зимових видів спорту.

Президент ознайомився також із роботою регіонального інформаційно-ресурсного центру «Відкрита влада». Центр об'єднав мережу дозвільних та інформаційно-ресурсних центрів усіх міст і районів області та дозволив у режимі он-лайн контролювати якість надання дозвільних та адміністративних послуг, які надаються в області, а також роботу щодо звернень громадян до райдержадміністрацій і міськвиконкомів. «Мені імponує діловий стиль у роботі влади Дніпропетровської області. Ми просуваємося вперед. І мені приємно це говорити. Ми будемо продовжувати спільно з облдержадміністрацією, місцевим самоврядуванням Дніпропетровської області програми розвитку регіону. У минулому році нам вдалося здати першу чергу об'їзної дороги і будемо продовжувати роботу далі. Будемо продовжувати будівництво метро. І ми не маємо права зупинятися на досягнутому», – сказав Президент України під час ознайомлення з роботою центру [4].

На адресу жителів та керівництва Дніпропетровської області надійшли офіційні привітання від Президента України В. Ф. Януковича, Прем'єр-міністра України М. Я. Азарова, Голови Верховної Ради України В. М. Литвина. У привітанні Президента України йшлося про те, що «Дніпропетровщина – це провідний космічний, науково-технічний, рекреаційний та культурно-історичний центр незалежної України, який упевнено реалізує свій економічний потенціал, успішно модернізує транспортну інфраструктуру, примножує наукові, культурні та спортивні надбання. Сьогодні область рухається курсом європейської інтеграції, запроваджує сучасні новітні технології управління та виробництва, забезпечує поліпшення добробуту наших співвітчизників. Переконалий, що, зберігаючи свої багаті традиції, Дніпропетровщина й надалі буде розвиватися на благо нашої держави» [10].

У привітанні Прем'єр-міністра України М. Я. Азарова наголошувалося, що Дніпропетровщина є провідним промисловим центром України з потужним економічним та культурним потенціалом, авангардом світової науково-технічної думки у галузі освоєння космосу. Прем'єр-міністр зазначив, що «сьогодні регіон активно

примножує свої надбання, славу могутнього регіону. Переконалий, що визначені перспективи на майбутнє дають йому можливість утримувати провідні позиції серед областей України. Завдяки працелюбним людям успішно розвиваються підприємство-гігант «Південмаш», Криворізький залізорудний, Західно-Донецький вугільний, Нікопольський марганцевий і Дніпропетровський буровугільний басейни, інші життєво важливі виробництва» [11].

Голова Верховної Ради України В. М. Литвин відзначив, що «багатовікова історія надніпрянського краю увібрала у себе глибокі й щедрі пласти ратних і трудових звершень, потужного інтелектуального пошуку, вражаючих злетів культури і мистецтва. За всіх часів це був регіон з яскраво вираженими рисами та якостями у багатьох сферах і галузях – від традиційної металургії до знаного у всьому світі виробництва ракетно-космічної техніки. Підтверджуючи і примножуючи цю добру славу, Дніпропетровщина залишається одним з провідних регіонів України, який значною мірою впливає на загальний стан справ у державі, її економічний і соціальний розвиток» [5].

Ювілейні привітання надійшли від другого Президента незалежної України – Л. Д. Кучми, а також членів українського уряду, зокрема від міністра регіонального розвитку, будівництва та житлово-комунального господарства України А. Близнюка, міністра аграрної політики та продовольства України М. Присяжнюка, міністра закордонних справ України К. Грищенка, заступника міністра закордонних справ України В. Майка та ін.

Із ювілеєм привітали Дніпропетровщину й інші керівники центральних органів виконавчої влади, органів місцевого самоврядування: Волинської, Донецької, Закарпатської, Луганської, Одеської, Рівненської обласних державних адміністрацій, Ради Міністрів Автономної Республіки Крим, Луганської, Одеської, Тернопільської, Харківської, Чернівецької обласних рад, Київської та Севастопольської міських державних адміністрацій. Серед привітань на адресу керівництва та жителів області було, зокрема, таке, що направила одна з головних організаторів 75-річного ювілею, экс-голова Дніпропетровської обласної державної адміністрації Н. М. Дєєва.

За роки незалежності України Дніпропетровська область уклала близько 50 угод із закордонними територіями про економічне, культурне та наукове співробітництво. Тому ювілейні події стали своєрідним фактором поживлення міжнародних зв'язків Дніпропетровщини.

Із 80-річчям Дніпропетровщини голову облдержадміністрації Олександра Вілкула та жителів регіону привітали Швейцарське бюро співробітництва в Україні, Німецьке товариство технічного співробітництва, Асамблея європейських регіонів, Агентство США з міжнародного розвитку (USAID).

Привітання було отримано від зарубіжних офіційних осіб: Президента Республіки Казахстан Нурсултана Назарбаєва; від послів Республіки Білорусь, Литовської Республіки, Держави Ізраїль, Словацької Республіки, Республіки Таджикистан, аташе з питань співробітництва посольства Франції в Україні, Тимчасового повіреного у справах Посольства Китайської Народної Республіки в Україні, а також від керівників Братиславського краю Словацької Республіки, Землі Бранденбург ФРН, Согдійської області Республіки Таджикистан, голови Гомельського обласного виконкому Республіки Білорусь, губернатора Челябінської області Російської Федерації та ін.

Привітали Дніпропетровщину з ювілеєм митрополит Київський і всієї України, предстоятель Української Православної Церкви Володимир та Патріарх Московський та всієї Русі Кирил, а також об'єднань вихідців з області («Земляцтво Придніпров'я» та земляцтво Дніпропетровської області в Москві).

Ювілею було присвячено майже всі події, що відбувалися в області. Так, за участі Генерального прокурора України В. Пшонки було вручено ключі від 30 квартир працівникам прокуратури області [8].

Питання підготовки та проведення заходів, присвячених 80-річчю Дніпропетровської області, знайшло широке відображення в діяльності засобів масової інформації. Це підготовка та трансляція фільмів, передач, прямих ефірів, публікація статей, інтерв'ю, спогадів учасників подій тощо. Зазначимо широке представлення інформації та висвітлення всіх подій, пов'язаних зі святкуванням ювілею області, на сторінках друкованих ЗМІ, вихід ювілейних регіональних видань, повністю присвячених Дніпропетровській області. На сторінках друкованих видань було опубліковано чимало матеріалів із привітаннями від імені керівників органів державної влади центрального та регіонального рівнів, органів місцевого самоврядування, історичних нарисів; висвітлено основні здобутки та досягнення краю, дані про розвиток за період незалежності України.

Помітним явищем стало створення десятисерійного документального фільму «Дніпропетровщина: жива пам'ять регіону. 1910–

2010 роки» (режисер О. Зотиков, продюсери О. Вілкул та А. Деркач). До області на запрошення її керівництва завітав із США відомий земляк – кіноактор та режисер Р. Нахапетов. В ефірі ТРК «Ера» вийшов цикл передач проекту «Свої», що презентував радянських та російських акторів – вихідців із Дніпропетровщини, талант яких розкрився повною мірою в союзній столиці та Російській Федерації.

Отже, центральна та регіональна влада приділили велику увагу відзначенню 80-річчя Дніпропетровської області, підготувавши та здійснивши широке коло заходів, по суті справи пов'язавши із цією подією всі позитивні зрушення й ключові події 2012 року. Було продовжено вже закладену раніше традицію проведення регіональних ювілеїв: виходу за межі історії області та звернення до попередніх періодів історії краю, на території якого в 1932 р. постала Дніпропетровська область.

Бібліографічні посилання

1. **Бородін Є. І.** 75-річчя Дніпропетровської області: досвід відзначення регіонального ювілею / Є. І. Бородін // Придніпров'я: історико-краєзнавчі дослідження : зб. наук. пр. / редкол.: С. І. Світленко (відп. ред.) [та ін.]. – Д. : Вид-во Дніпропетр. нац. ун-ту, 2008. – Вип. 6. – С. 4–15.
2. В облдержадміністрації діє документальна виставка «Від вільного степу до незалежності, 1932–2012 рр.», присвячена 80-річчю Дніпропетровщини [Електронний ресурс]. – Режим доступу: [http://www.adm.dp.ua/OBLADM/Obldp.nsf/\(docweb\)/E7794D419867C371C22579B100536186?OpenDocument](http://www.adm.dp.ua/OBLADM/Obldp.nsf/(docweb)/E7794D419867C371C22579B100536186?OpenDocument). – Назва з екрану.
3. Виступ Президента України на урочистостях з нагоди 80-річчя утворення Дніпропетровської області [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://www.president.gov.ua/news/23099.html>. – Назва з екрану.
4. Віктор Янукович: «Мені імпонує діловий стиль у роботі влади Дніпропетровської області» [Електронний ресурс]. – Режим доступу: [http://www.adm.dp.ua/OBLADM/Obldp.nsf/\(docweb\)/E4685D5217FDC6B5C22579AE004366F3?OpenDocument](http://www.adm.dp.ua/OBLADM/Obldp.nsf/(docweb)/E4685D5217FDC6B5C22579AE004366F3?OpenDocument). – Назва з екрану.
5. Голова Верховної Ради України Володимир Литвин привітав керівництво регіону та усіх жителів Дніпропетровщини з 80-річчям утворення області [Електронний ресурс]. – Режим доступу: [http://www.adm.dp.ua/OBLADM/Obldp.nsf/\(docweb\)/9DAF0368B149CCB0C22579AC00390C5C?OpenDocument](http://www.adm.dp.ua/OBLADM/Obldp.nsf/(docweb)/9DAF0368B149CCB0C22579AC00390C5C?OpenDocument). – Назва з екрану.
6. Олександр Вілкул: «До 80-річчя Дніпропетровської області пройде конкурс шкільних творів «Якою я бачу Дніпропетровщину на її 100-річному ювілеї» [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://>

- [www.adm.dp.ua/OBLADM/Obldp.nsf/\(docweb\)/EF90751E454323A4C225798F003DB799?OpenDocument](http://www.adm.dp.ua/OBLADM/Obldp.nsf/(docweb)/EF90751E454323A4C225798F003DB799?OpenDocument). – Назва з екрану.
7. Олександр Вілкул: «Завтра на засіданні Ради регіонів, яка вперше пройде на Дніпропетровщині, наша область вперше буде представлена новим логотипом» [Електронний ресурс]. – Режим доступу: [http://www.adm.dp.ua/OBLADM/Obldp.nsf/\(docweb\)/EFABA9CF66746F89C225795F0058C385?OpenDocument](http://www.adm.dp.ua/OBLADM/Obldp.nsf/(docweb)/EFABA9CF66746F89C225795F0058C385?OpenDocument). – Назва з екрану.
 8. Олександр Вілкул: «Напередодні 80-річчя області ще 30 родин Дніпропетровщини отримали нові квартири» [Електронний ресурс]. – Режим доступу: [http://www.adm.dp.ua/OBLADM/Obldp.nsf/\(docweb\)/DA1AB6FD49374EEDC22579A70042398E?OpenDocument](http://www.adm.dp.ua/OBLADM/Obldp.nsf/(docweb)/DA1AB6FD49374EEDC22579A70042398E?OpenDocument). – Назва з екрану.
 9. Понад 180 тисяч школярів Дніпропетровщини взяли участь в єдиному уроці Петриківського розпису, який пройшов за підтримки Олександра Вілкула [Електронний ресурс]. – Режим доступу: [http://www.adm.dp.ua/OBLADM/Obldp.nsf/\(docweb\)/8968CB00BD106898C22579AE003BBE5E?OpenDocument](http://www.adm.dp.ua/OBLADM/Obldp.nsf/(docweb)/8968CB00BD106898C22579AE003BBE5E?OpenDocument). – Назва з екрану.
 10. Президент України Віктор Федорович Янукович привітав губернатора Дніпропетровщини Олександра Вілкула та всіх жителів області із 80-річчям регіону [Електронний ресурс]. – Режим доступу: [http://www.adm.dp.ua/OBLADM/Obldp.nsf/\(docweb\)/CDD3AD8A5C862CA2C22579AE002AA828?OpenDocument&PrintForm](http://www.adm.dp.ua/OBLADM/Obldp.nsf/(docweb)/CDD3AD8A5C862CA2C22579AE002AA828?OpenDocument&PrintForm). – Назва з екрану.
 11. Прем'єр-міністр України Микола Азаров привітав губернатора Олександра Вілкула та жителів Дніпропетровщини із 80-річчям області [Електронний ресурс]. – Режим доступу: [http://www.adm.dp.ua/OBLADM/Obldp.nsf/\(docweb\)/6B64946B50ACC352C22579AC00460234?OpenDocument](http://www.adm.dp.ua/OBLADM/Obldp.nsf/(docweb)/6B64946B50ACC352C22579AC00460234?OpenDocument). – Назва з екрану.
 12. Про відзначення державними нагородами України працівників підприємств, установ та організацій Дніпропетровської області : указ Президента України від 23 лютого 2012 р. № 139/2012 [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://www.president.gov.ua/documents/14540.html>. – Назва з екрану.
 13. Про підготовку до відзначення у 2012 році 80-ї річниці створення Дніпропетровської області : розпорядження голови Дніпропетровської обласної державної адміністрації від 3 лютого 2012 р. № Р-47/0/3-12 [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://www.adm.dp.ua>.
 14. Художники Днепропетровщины и Украины создают новую площадь имени 80-летия области [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://gorod.dp.ua/news/75044>. – Название с экрана.

Надійшла до редколегії 23.11.2012 р.